

Et netværk med øje på dig

RP-NYT

Nr. 3 · November 2025

**Informationsblad om
Øjensygdommen
Retinitis Pigmentosa**

**Sidste trykte
nummer af
RP-NYT**

- se mere inde i bladet.

Dansk Blindesamfund

Vi forvandler misbrug af handicappladser til velgørenhed

Se hvordan på
www.q-park.dk/csr

Siden sidst fra formanden

Af: John Filtenborg, ny formand for RP-gruppen

Kære læser

Det er med stor glæde, at vi kan præsentere dette nummer af RP-nyt. Bladet er skabt til dig, der interesserer dig for den nyeste forskning, personlige fortællinger og vigtige indsigter fra RP-fællesskabet. Vi håber, at indholdet vil inspirere, informere og måske også give anledning til eftertanke i hverdagen.

Jeg sidder her ved computeren og kan høre, hvordan vinden suser i træerne. Det er blevet efterår, men for mig gør det ikke noget. Jeg kan godt lide årstidernes skiften og vejrets forandring. Og forandringer kommer der. Dette nummer er det sidste RP-Nyt, som bliver sendt ud som et fysisk blad.

Begrundelsen herfor kan man læse mere om i en artikel inde i bladet. Det er helt normalt, at noget føles sørgmodigt, når man skal sige farvel til det. Sådan har jeg det også med det fysiske RP-Nyt blad. Men tingene forandrer sig, og tiderne skifter. Og jeg må indrømme, at mere og mere af det jeg læser, det "læser" jeg med ørerne. Vi i bestyrelsen håber i hvert fald, at den digitale udgave vil blive læst eller lyttet til i lige så stor udstrækning som det fysiske blad.

Inde i bladet vil man blandt andet kunne læse et referat af det nordiske møde, vi havde først på sommeren på Fuglsangcentret. Der vil desuden også være et program til det kommende landsmøde.

God fornøjelse med bladet.

John Filtenborg, formand RP-Gruppen

Indhold

Siden sidst.....	3
Redaktionelt	5
RP-pjecen "At leve med RP"	5
Program for RP landsmødet den 21. februar 2026	6
Nye tiltag ved Landsmødet 2026	6
Tilmelding til RP landsmøde den 21. februar 2026	7
RP-Nyt udkommer fremover digitalt	8
RP pårørendekursus.....	9
Referat – Nordisk Møde 2025	10
Bentes klumme.....	10
CRISPR-metoden og Retinitis Pigmentosa (RP).....	11
NAC-behandling og Retinitis Pigmentosa (RP).....	12
Nyt fra Rejsekort.....	13
Synsmessen 2025	14
Julemarked på Fuglsangcentret.....	15
Blanket til RP-registret	17

RP-bestyrelsens mailadresse

rp-gruppen@blind.dk

Formand John Filtenborg: tlf. 31 95 33 15

RP-Nyts redaktion:

RP-Nyts mailadresse: rp-nyt@blind.dk

Medlemsservice:

Dansk Blindesamfund: tlf. 38 14 88 44

E-mail: medlemsservice@blind.dk

Forsendelse:

Dansk Blindesamfund

tlf. 38 14 88 02

Produktion:

FL Reklame. Tlf: 87 93 37 88.

E-Mail: info@blindesag.dk

Næste udgivelse:

RP-Nyt nr. 1, marts 2026

Deadline er 21. februar 2026

Udkommer ultimo marts 2026

Kommende kurser:

Pårørende kursus:

14.-16. nov. 2025

Kurset "At leve med RP":

28. okt.-1. nov. 2026

RP landsmøde

2026: lørdag den 21. februar 2026

2027: lørdag den 16. januar 2027

RP-Nyts oplagstal:

Sort udgave 602, Daisy udgave 105,

E-mail udgave 301, Punktudgave 2.

ISSN:

ISSN: 2246-333X

Titel. RP-Nyt papirudgave

ISSN: 2246-3348

Titel: RP-Nyt Online

Redaktionelt

RP-Nyt udgives og redigeres af Dansk Blindesamfunds RP-Gruppen. RP-Nyt udkommer på følgende medie: Trykt udgave, indlæst på lyd, som e-mail og i punktskrift.

Man kan bestille RP-Nyt ved at henvende sig til DBS på tlf. 38 14 88 44. Modtager man ikke RP-Nyt med posten, selvom man er registreret, så kontakt medlemsservice hos Dansk Blindesamfund. Derudover har RP-Gruppen også to andre medier:

RP webside: RP-Gruppen administrerer RP-hjemmesiden i fællesskab med Dansk Blindesamfunds webmaster. Linket er: www.rp-gruppen.dk

Facebook: Man finder RP-Gruppen under RP-gruppen Danmark. Materiale bragt i RP-Nyt kan bruges i alle de nordiske RP foreninger. Man skal huske at oplyse, hvor artiklen er taget fra. Støt op omkring bladet og kom med jeres input. Har man artikler, læserbreve, sjove historier eller vil man dele ud af sine egne erfaringer, så send det til RP-Nyts redaktion, på rp-nyt@blind.dk

RP-pjecen 'at leve med RP'

Det kan være svært at forklare hvad Retinitis Pigmentosa betyder, både for dig selv og for dine omgivelser. RP-pjecen er et rigtig godt redskab.

RP-pjecen beskriver og forklarer alle aspekter i at have øjensygdommen.

Pjecen bruges af RP'ere, pårørende, øjenlæger, synscentraler osv. Alle kan bestille RP-pjecen, den er gratis og bliver sendt fra Dansk Blindesamfund.

Bestil på mail: bestilling@blind.dk eller på tlf.: 38 14 88 44 og angiv hvor mange eksemplarer du ønsker.

Program for RP Landsmødet den 21. februar 2026

Afholdes på Fuglsangcentret,
Søndermarksvej 150, 7000 Fredericia,
tlf. 76 20 21 00.

09.00:

Dørene åbnes. Der er kaffe og croissant.

10.00 – 10.15:

Åbning, velkomst.

10.15 – 12.15:

Spændende foredrag om det nyeste indenfor forskning i Danmark og udlandet. Vi er så heldige at professor Thomas Corydon, som er leder af et team på Aarhus Universitet indenfor biomedicin, har sagt ja til at komme. De er eksperter i noget af det mest komplicerede indenfor genbehandling og manipulation af gener. En af de mest omtalte behandlingsmuligheder er CRISPR, som mange tror vil blive et gennembrud til mange genbetingede sygdomme.

12.30– 14.00:

Frokost.

14.00 – 15.00:

Selve Landsmødet afvikles:

- Valg af dirigent.
- Valg af stemmetællere.
- Opråb af deltagere. Alle med RP er stemmeberettiget.
- RP bestyrelsens årsberetning ved John Filtenborg.

- Indkommende forslag.
- Valg til bestyrelsen.
- Valg af suppleanter.
- Eventuelt.

15.00 – 16.00:

Som noget nyt vil vi dele forsamlingen op. De pårørende for sig og os med RP for sig. Vi har erfaret, at der mangler noget for de pårørende - og her vil vi forsøge med et oplæg fra psykolog Mette List Elhøj, som forhåbentlig kan munde ud i gode snakke. Vi med RP vil blive introduceret til daglige hjælpemidler samt snuse til Mobility med stokken.

16.00:

Farvel og tak for i dag i plenumsalen.

Nye tiltag ved Landsmødet 2026

Af RP-gruppen

Foredrag

Vi oplever et stigende og meget berettiget ønske fra pårørende om at gøre noget for jer.

Der er ingen tvivl om, at uanset hvilken sygdom eller handicap ens nærmeste bliver ramt af, vil den nærmeste pårørende også blive ramt. Derfor har vi ved årets landsmøde arrangeret en times tid forbeholdt for de pårørende, hvor de RP ramte laver noget andet.

Psykolog Mette List Elhøj vil holde et oplæg til de pårørende, som er med på

Landsmødet. Mette vil snakke om, hvad det er for nogle tanker og følelser man får/har, når ens partner/familiemedlem har et synshandicap. Hvad kan der ske i dynamikken i parforholdet, og hvad skal man være opmærksom som pårørende.

Brugerbetaling

Normalt er Landsmødet gratis, men grundet stramninger i vores budget og stigende omkostninger er vi nødt til at opkræve 100 kr. af hver deltager på Landsmødet. I prisen er der stadig gode foredrag, frokost og kaffe fra morgenstunden, så vi håber på jeres forståelse.

I kan se på tilmeldingslisten, hvor og hvordan I tilmelder jer og betaler. Jeres tilmelding er først gyldig ved betaling.

Tilmelding til RP Landsmøde den 21. februar 2026

Af: RP-Gruppens bestyrelse

Tilmelding til Landsmødet skal ske på mail til RPLM@blind.dk eller rp-tilmelding@blind.dk - eller telefonisk på telefonnummer 23 40 92 11 (Janne Søbrink, medlem af bestyrelsen).

Ved tilmelding bedes du oplyse:

- Navn
- Mailadresse
- Pårørende
- Ledsager
- Fødselsår (ikke CPR-nummer)
- Bynavn

- Deltager du fysisk eller via Zoom?
- Skal der tages hensyn til nogen diæter?
- Medbringer du en førerhund?
- Vil du på deltagerlisten?

Frister

Sidste tilmeldingsfrist til Landsmødet er den 31. Januar 2026.

Pris og betaling

Det koster 100 kr. for hver person at deltage i RP Landsmødet, som inkluderer foredrag og frokost. Drikkevarer ud over vand ved frokost er for egen regning.

Indbetalinger til landsmødet må gerne overføres til DBS giro konto:

Reg. nr. 4180 og konto nummer: 3002217 - eller via MobilePay nr.: 996627.

HUSK besked til os RPLM og navn.

Mulig venteliste

Såfremt det er nødvendigt oprettes en venteliste i den rækkefølge tilmeldingerne modtages. Der er plads til cirka 60 ved selve landsmødet.

RP-gruppen har intet med aftensmad eller værelsesbookning at gøre, her sker alle henvendelser til Fuglsangcentret.

Hvem kan deltage på RP-Landsmødet? Alle interesserede med RP, pårørende og andre som ønsker at støtte op om RP-gruppen. Der er ingen krav om

medlemskab af Dansk Blindesamfund eller andre synsmæssige krav.

Befordring

Transport til og fra Fuglsangcentret er for egen regning.

Forslag

Forslag der ønskes behandlet på Landsmødet, skal være bestyrelsen i hænde senest den 4. februar 2026 og kan sendes til mailadressen: rp-gruppen@blind.dk.

Deltagelse via Zoom

Det vil være muligt at deltage online via Zoom i Landsmødet. Deltagere via Zoom vil inden mødet modtage en mail med link til mødet. Deltagerne kan kun se plancher og høre højtalerlyden. Deltagere via Zoom har ikke taleret og stemmeret.

Ved tilmelding skal man klart angive, om man ønsker at deltage via Zoom. Der er samme tilmeldingsfrist. Fysisk deltagelse kan ikke ændres til Zoom efter tilmeldingsfristen - og omvendt kan Zoom deltagelse ikke ændres til fysisk deltagelse.

Deltagerliste

Der udarbejdes en deltagerliste. Ønsker man ikke at fremgå af deltagerlisten, skal man anføre dette ved tilmelding.

RP-Nyt udkommer fremover digitalt

Af John Filtenborg, formand for RP-Gruppen, og Mads Brix Monggaard, Forretningsudvalgsmedlem i Dansk Blindesamfund

Bestyrelsen i RP-gruppen og Dansk Blindesamfund har i fællesskab besluttet, at RP-Nyt fremadrettet kun udkommer digitalt, på lyd og punktskrift. Det betyder, at den fysiske udgave af bladet udgår ved årsskiftet. Derfor er denne udgave den sidste i printformat. Så det er nu, du skal få dig registreret til de online versioner ved at bruge nedenstående mailadresse.

RP-Nyt er en vigtig kilde til viden og inspiration, når man lever med RP eller er pårørende til et menneske med sygdommen. Derfor forbliver indholdet uændret - den eneste forskel er at bladet overgår til at udkomme digitalt.

Vores samfund går i en retning, hvor fysiske udgivelser fylder mindre, mens rigtig mange organisationer og medier allerede har omstillet deres udgivelser til digitale medier. Trykmediet er på vej ud, og det er vigtigt, at vi følger med tiden. Produktionen af fysiske udgivelser er blevet meget dyrere, end det har været, lige som postomdeling er blevet besværligt og dyrt. Herudover ønsker RP-gruppen og Dansk Blindesamfund at bidrage til den grønne omstilling ved at gøre RP-Nyt digitalt.

Samlet set giver omstillingen til digitale udgivelser ganske enkelt god mening. Selvom nogle måske vil savne det trykte blad, er vi overbeviste om, at den digitale version bliver fuldt ud lige så læseværdig. Og med ændringen fremtidssikrer vi RP-Nyt.

Modtager du kun RP-Nyt fysisk, skal du altså huske at sende din email til medlemsservice@blind.dk, så du også fremover får bladet.

RP pårørende kursus:

Af RP-gruppen

RP pårørende kursus er et kursus for Retinitis Pigmentosa diagnosticerede og en pårørende eller nærtstående.

På kurset vil I møde andre i samme eller lignende situation som jer selv. I fællesskab vil vi få talt om nogle af de udfordringer, man oplever, når man enten må leve med diagnosen eller er tæt knyttet til en RPer.

Kurset byder blandt andet på et oplæg om Retinitis Pigmentosa af en øjenlæge, et oplæg fra en psykoterapeut, som selv er ramt af Retinitis Pigmentosa, et oplæg fra en pårørende - og også en kort introduktion til ledsagerteknik. Det primære i kurset er dog vores samtalegrupper, hvor pårørende og RPere får mulighed for at vende nogle af hverdagens udfordringer.

Kursuslederne har selv diagnosen Retinitis Pigmentosa og dermed et førstehånds kendskab til nogle af diagnosens udfordringer.

Kurset er for RP ramte plus en pårørende eller nærtstående. Det er derfor ikke muligt at tilmelde sig alene.

Har du spørgsmål til kursets indhold er du velkommen til at kontakte kursuslederne Tiny van der Arend på tlf. 23 40 92 21 eller Jesper Fraenkel på tlf. 76 20 22 20. Du kan også kontakte din lokale konsulent i Dansk Blindesamfund.

Dansk Blindesamfund betaler kurset, bortset fra rejseudgifter og et kursusgebyr på 400 kr. pr. deltager, det vil sige 800 kr. per par. Såfremt du ikke har økonomi til at betale udgiften, har du mulighed for at søge din DBS kreds om et legat. Denne ekstra mulighed er kun åben for medlemmer af Dansk Blindesamfund.

Kurset foregår på Fuglsangcentret i Fredericia fredag den 14. til søndag den 16. november 2025. Der optages i alt 10 par på kurset.

Du kan tilmelde dig hos Dansk blindesamfunds kursusafdeling på tlf. 76 20 22 06 eller på e-mail: kursusafdelingen@blind.dk

Referat – Nordisk Møde 2025

Af RP-gruppen

Nordisk Møde blev afholdt 13.–15. juni 2025 på Fuglsangcentret i Fredericia. Vært: Danmark.

Deltagere

Repræsentanter fra de nordiske RP-grupper og foreninger i Norge, Sverige, Island, Finland og Danmark.

Program og aktiviteter

Fuglsangcentret dannede rammen om årets møde. Deltagerne fik mulighed for at opleve centrets faciliteter, herunder Go High banen, Mobility banen og en gåtur på den markerede blindesti i skoven.

Fælles Nordisk møde – lørdag

Hvert land fremlagde en beretning om aktiviteter i året der gik samt planer for fremtiden. Drøftelserne viste stor værdi i at udveksle erfaringer på tværs af de nordiske lande.

Fagligt indlæg

Professor Thomas Corydon, Aarhus Universitet, holdt et oplæg om aktuel forskning i Danmark. Der blev især fokuseret på arbejdet med CRISPR-behandling.

Oplægget blev modtaget med stor begejstring, og deltagerne fremhævede det som meget informativt og inspirerende.

Professor Corydon vil også deltage på vores landsmøde den 21. februar 2026, hvor han gentager samme foredrag.

Beslutning om næste møde

Det næste Nordiske Møde afholdes i 2027 i Sverige i forbindelse med den Nordiske Øjenlægekongres.

Klumme: Forandring

Af Bente Ullits Eckmann

Når man beslutter at ændre noget drastisk i sit liv, som for eksempel at flytte, bliver man mindet gevaldigt om sit synshandicap.

Jeg vil naturligvis gerne have ryddet op i ”alt” inden min flytning, som finder sted i slutningen af november, og det kræver øjne.

”Hvad er det for en bog? Og hvad står der på dette kort?”

Det er en langsommelig affære, men det giver pote.

Når det centrale syn er så svækket, at jeg ikke længere kan se fotos eller tekst i en bog, hvad er der så ved at bevare fotoalbums og bøger?

For et par uger siden inviterede jeg børn, svigerbørn og børnebørn på lækker middag og efterfølgende gratis loppemarked i skuret.

Hvor var det skønt at se, så glade de blev over tingene, og jeg blev også glad over at se tingene gå videre.

”Hvor er den kande flot farmor, vil du virkelig ikke have den?”

Også julepynten blev der givet væk af.

Et af børnebørnene tog en strikket nisse, som skulle hedde farmor.

Skønt at få ryddet ud i tingene, få information om hvad det er og så enten sige farvel eller videre.

Prøv det selv, så bliver der plads til noget nyt.

CRISPR-metoden og Retinitis Pigmentosa (RP)

Af Ole Gadegaard, skrevet ved hjælp af Chat GPT

Her kan du læse mere om det emne, som professor Thomas Corydon vil fortælle om til vores Landsmøde den 21. februar 2026.

Dokumentet giver en letforståelig introduktion til CRISPR-metoden, hvordan forskningen ser ud i dag, og hvad det kan betyde for behandlingen af øjensygdomme i fremtiden.

Hvad er CRISPR?

CRISPR er en ny teknologi, som gør det muligt at ændre i vores gener – altså

det arvemateriale (DNA), der findes i alle celler i kroppen. Man kan forestille sig det som en slags ’gensaks’, der kan klippe i DNA’et præcis det sted, hvor der er en fejl. Herefter kan fejlen rettes, eller et nyt gen kan sættes ind.

Hvordan virker metoden?

CRISPR-metoden bruger et enzym (ofte kaldet Cas9), som fungerer som selve saksen. Saksen bliver guidet af en lille RNA-sekvens, der viser præcis, hvor i DNA’et den skal klippe.

På den måde kan forskere fjerne, erstatte eller reparere dele af generne. Dette gør CRISPR meget mere præcist end tidligere metoder.

Hvor langt er forskningen i dag?

På verdensplan er forskere i gang med at afprøve CRISPR til behandling af flere forskellige sygdomme, blandt andet nogle former for kræft, blodsygdomme og arvelige øjensygdomme.

Inden for RP har man de seneste år gennemført de første kliniske forsøg på mennesker, hvor man forsøger at rette genetiske fejl direkte i øjets celler. De tidlige resultater viser, at teknologien er lovende, men der er stadig et stykke vej, før CRISPR kan blive en bredt anvendt behandling. Forskerne arbejder bl.a. på at gøre metoden mere sikker og præcis, så der ikke sker utilsigtede ændringer i DNA’et.

Hvilke muligheder giver CRISPR i fremtiden?

For RP-patienter kan CRISPR potentielt betyde en helt ny behandlingsmulighed.

Mange former for RP skyldes en genetisk fejl i et enkelt gen. Hvis man kan rette denne fejl direkte i øjets celler, kan det måske bremse sygdommens udvikling eller endda forbedre synet hos nogle patienter.

Det er især lovende, fordi øjet er et organ, der er forholdsvis let at behandle direkte – også uden at påvirke resten af kroppen.

Udfordringer og etiske spørgsmål

Selvom CRISPR har et stort potentiale, er der stadig udfordringer:

- Sikkerhed: Det er vigtigt, at der ikke sker uønskede ændringer i DNA'et.
- Langtidseffekt: Vi ved endnu ikke, hvordan en CRISPR-behandling virker på lang sigt.
- Etik: Der er en løbende diskussion om, hvordan og hvornår teknologien bør bruges.

Opsummering

- CRISPR er en ny metode til at ændre gener præcist.
- Forskningen er godt i gang, og de første forsøg på mennesker med øjensygdomme er allerede gennemført.
- For RP-patienter giver CRISPR håb om fremtidige behandlinger, der kan bremse eller forbedre synet.

- Teknologien er dog stadig på forsøgsstadiet, og der er udfordringer med sikkerhed, præcision og etik.

Selvom CRISPR endnu ikke er en færdig behandling for RP, er det et område med store fremskridt og store forventninger til fremtiden.

NAC-behandling og Retinitis Pigmentosa (RP)

Af Ole Gadegaard, skrevet ved hjælp af Chat GPT

Denne tekst er lavet til RP-patienter for at give en letforståelig introduktion til NAC-behandling - og hvordan forskningen ser ud i dag, og hvilken betydning det kan have for behandlingen af øjensygdomme i fremtiden.

Hvad er NAC?

NAC står for N-Acetylcystein. Det er et kosttilskud og lægemiddel, som i mange år har været brugt mod andre sygdomme, især lungesygdomme.

NAC virker som en antioxidant, hvilket betyder, at det kan beskytte kroppens celler mod skader forårsaget af frie radikaler (oxidativt stress).

Hvorfor er det interessant for RP?

Ved RP dør de lysfølsomme celler i nethinden gradvist. Forskning tyder på, at oxidativt stress spiller en vigtig rolle i denne proces.

Derfor undersøger forskere, om NAC kan beskytte nethindens celler og dermed bremse sygdommens udvikling.

Hvor langt er forskningen i dag?

Indtil nu har flere dyreforsøg vist, at NAC kan beskytte nethindens celler og bevare synsfunktionen.

De første mindre kliniske forsøg på RP-patienter tyder også på, at NAC kan have en positiv effekt, men forskningen er stadig på et tidligt stadie. Der er behov for større og længerevarende studier, før man kan fastslå, om NAC er en sikker og effektiv behandling af RP.

Hvilke muligheder giver NAC i fremtiden?

Hvis de lovende resultater bekræftes, kan NAC blive en forholdsvis enkel og sikker behandling for RP-patienter.

Da NAC allerede er godkendt og anvendt til andre sygdomme, kan det måske betyde, at vejen til klinisk brug for RP bliver kortere end for helt nye lægemidler.

Udfordringer og usikkerheder

Selvom resultaterne indtil nu er positive, er der flere udfordringer, som forskningen skal afklare:

- Effekten skal dokumenteres i større patientgrupper.
- Den rette dosering og behandlingsvarighed skal findes.
- Eventuelle bivirkninger ved langvarig brug skal undersøges.

- Det er uklart, om NAC kan hjælpe alle former for RP, eller kun visse undertyper.

Opsummering

- NAC (N-Acetylcystein) er et kendt stof med antioxidative egenskaber.
- Forskningen viser lovende resultater, men er stadig på et tidligt stadie.
- Der er behov for flere kliniske studier, før NAC kan blive en godkendt behandling for RP.
- NAC giver håb om en mulig fremtidig behandlingsmulighed, men bør endnu betragtes som eksperimentel.

Nyt fra Rejsekort

Sådan får du kundetype Handicap

Det er en fordel at have dit MitID og CPR-nummer klar, så vi kan se, om du tidligere har haft et Rejsekort med handicaprabat. Hvis det er tilfældet, kan vi hurtigt videreføre din profil med lavere rejsepris i appen.

Hvis du ikke tidligere har rejst på kundetype Handicap, får du mulighed for at indsende en ansøgning til Rejsekort Kundecenter. Du skal i så fald sende dokumentation for, at du er berettiget til at rejse med kundetype Handicap og dine oplysninger, så vi kan finde dig i vores systemer.

Når du vælger Handicap som kundetype i Rejsekort-appen, giver du Rejsekort & Rejseplan A/S lov til at

behandle dit CPR-nummer. Vi gemmer ikke dit CPR-nummer, men bruger det kun til at tjekke, om du er berettiget til at rejse med kundetype Handicap. På den måde kan vi hurtigt og nemt registrere dig, uden at du behøver sende ekstra dokumentation.

Fordi det handler om helbredsoplysninger, beder vi dig også om at acceptere, at vi registrerer dig med kundetypen Handicap.

Sådan får du kundetype Handicap til en voksen

- Download Rejsekort-appen og opret din profil.
- Tryk på de tre vandrette streger i øverste venstre hjørne og vælg Indstillinger.
- Vælg Skift kundetype og derefter Handicap.

Du får straks svar direkte i appen. Hvis vi ikke har brug for yderligere informationer, ændres din kundetype til Handicap, og vises øverst på appens startskærm ved dit navn med det samme. Det betyder, at du nu kan rejse til lavere pris.

Hvis vi har brug for flere informationer, vil du blive videreført til en ansøgningsformular med ganske få punkter. Den vigtige dokumentation vil fremgå af formularen.

Du kan forvente svar på ansøgningsformularen indenfor 10 hverdage.

Hvis du ikke har MitID, kan du læse mere under afsnittet: *Sådan får du kundetype Handicap uden MitID*

Synsmessen 2025

Danmarks største messe med fokus på blinde og svagsynede samler branchen i Odense torsdag den 23. oktober.

For tredje gang åbner Synsmessen dørene til en hel dag med fokus på syn, hjælpemidler og nye muligheder for blinde og svagsynede. I 2025 finder messen igen sted i Odense Congress Center, og både fagfolk og private er inviteret med.

Synsmessen er i dag Danmarks største messe på synsområdet og samler landets førende forhandlere, foreninger og organisationer, der alle arbejder for at skabe bedre vilkår og løsninger for mennesker med nedsat syn.

"Synsmessen er blevet et vigtigt samlingspunkt. Her kan man både opleve de nyeste teknologiske hjælpemidler, møde eksperter og blive inspireret af de mange tilbud og løsninger, der findes i dag. For mange besøgende er det også en unik mulighed for at udveksle erfaringer

og netværke,” siger Søren fra arrangørgruppen.

Messen er gratis at besøge, og den henvender sig både til private og professionelle. Synsprofessionelle skal tilmelde sig på forhånd.

Program

Kl. 09.00: Messen åbner for synsprofessionelle (kræver tilmelding).

Kl. 14.00: Messen åbner for alle besøgende (kræver ikke tilmelding).

Kl. 17.00: Messen lukker.

Fakta om Synsmessen 2025

Sted: Odense Congress Center (OCC), Ørbækvej 350, 5220 Odense SØ

Dato: Torsdag den 23. oktober 2025

Mere information: synsmessen.dk

”Vi glæder os til at byde alle velkommen til en dag, hvor fokus er på livskvalitet, innovation og fællesskab. Jo flere der kender til de muligheder, der findes, desto bedre kan vi sammen skabe et mere inkluderende samfund,” understreger Michael fra arrangørgruppen.

Tilmelding, udstillere og meget mere finder du på www.synsmessen.dk

Julemarked på Fuglsangcentret

Julen varer (næsten) til påske – og årets julemarked er på vej! 🎄

Sæt et STORT X i kalenderen allerede nu. Den 6. og 7. december 2025 åbner vi dørene til årets hyggeligste julemarked på Fuglsangcentret. Begge dage fra 10-16 vil centret summe af julestemning, varme smil og duften af jul.

Har du lyst til at være med på årets Julemarked, så kan du allerede nu booke dig ind på en stand.

Det er kun blinde og svagsynede, der kan sælge deres unikke produktioner på Julemarkedet. Sidste år var der alt fra nybagte småkager, hjemmelavede rødbeder til smykker, strik og flettede ting og sager. Så kun fantasien sætter grænser for, hvad du kan sælge.

Her er der garanti for julestemning, fællesskab og masser af glade mennesker.

Det særlige ved markedet er, at alle udstillere er blinde eller svagsynede – og selv har lavet de unikke ting, de sælger. Det skaber en helt særlig atmosfære af kreativitet, nærvær og ægte håndværk.

Praktisk info

- Pris for en stand: kun 50 kr.
- Deltagelse: vælg selv én dag – eller begge.
- Sidste frist for tilmelding: fredag den 17. oktober (tilmeldingen er bindende herefter).
- Kontakt: Har du spørgsmål, kan du kontakte Gitte Micheelsen på gmi@blind.dk eller 92 82 29 31.

Hvorfor vente? Der er stadig plads til dig – og vi glæder os til at se dine kreationer som en del af årets julemarked.

Det bliver to dage fyldt med julestemning, fællesskab og oplevelser, som du sent vil glemme.

Skynd dig at booke din stand allerede i dag – så er du med til at skabe magien på årets julemarked!

Blanket til RP-registeret

Har du Retinitis Pigmentosa (RP), og har du ikke udfyldt denne blanket før, så kan du lade dig registrere ved at udfylde denne side og sende den til:

**Dansk RP-register
Øjenklinikken, Rigshospitalet
Kennedy Centret
Gl. Landevej 7
2600 Glostrup**

Ved at tilmelde dig RP-registeret accepterer du, at dine data i anonymiseret form anvendes til forskning, og at vi må kontakte dig i forbindelse med eventuelle behandlingsforsøg. På denne måde hjælper du dig selv og andre, som har Retinitis Pigmentosa.

☐

Ja, jeg ønsker at blive optaget i RP-registret.

☐

Ja, jeg er villig til at besvare spørgsmål om min sygdom og dens eventuelle arvelighed.

Navn:

Adresse:

Postnr. og by:

Telefon:

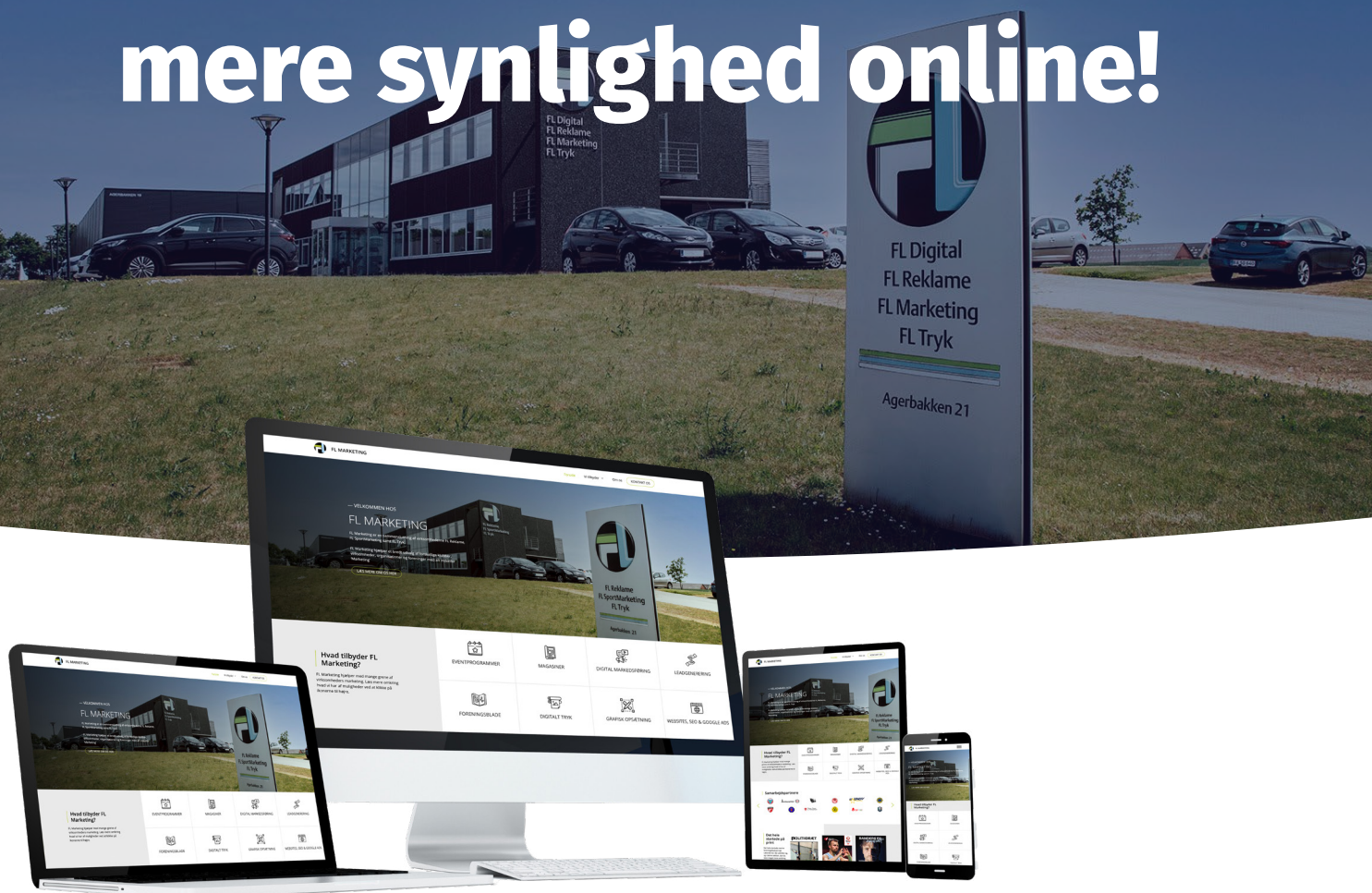
Mobil:

Email:

CPR-nr.:

Underskrift:

Vi hjælper dig med at skabe mere synlighed online!

Hvorfor vælge FL Digital?

- ◆ Erfarne specialister inden for digital markedsføring.
- ◆ Skræddersyede løsninger tilpasset din virksomheds behov.
- ◆ Transparent kommunikation og rapportering.

Vi har vores samarbejdspartneres ønsker og behov i fokus under hele forløbet, og vores succes måles på den vækst samt succes, vi opnår i fællesskab. I processen vægter vi altid den gode dialog utrolig højt, så vi sammen med jer kan skabe de bedste resultater.

Tag det første skridt mod en stærkere online tilstedeværelse. Vi tror på, at samarbejde er det som skaber resultater og vækst.

Er Du/I interesseret i at høre mere om hvordan vi kan hjælpe jer, så tøv ikke med at kontakte os!

Vores kernekompetencer

Hjemmesider

SoMe annoncering

SEO / Organisk

PPC / Google Ads

Google My Business

FL Digital

..RING TIL OS IDAG..
70 22 18 70

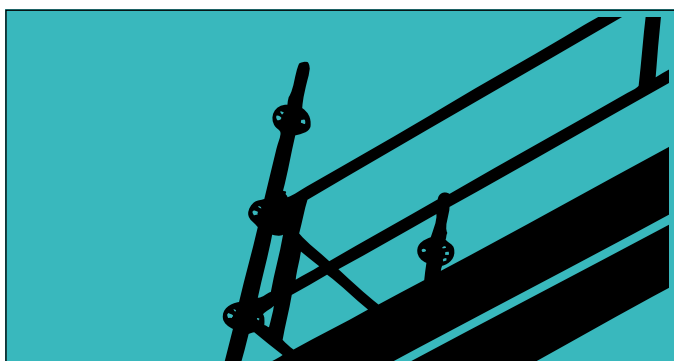

Ågade 103, Pjedsted • 7000 Fredericia
Tlf. 7595 4399 • www.coviacorp.com

Østervej 2
4960 holeby
Tlf. 22 95 17 20

**Erhvervspark
Lolland A/S**
www.erhvervsparklolland.dk

**EN STILLADS
& HEJS A/S**

28 88 11 00

CVR 30242505

en-stillads.dk

KIK

*Hjælpemidler til Synshandicappede
samt andre handicapområder*

Blekinge Boulevard 2
2630 Høje Tåstrup • Tlf.: 36 46 19 60
salg@butikkik.dk • www.butikkik.dk

PHØNIX TAG

BOOK ET MØDE
RING I DAG PÅ 43 66 21 00

**NYT TAG ELLER
RENOVERING
AF DET GAMLE?**

Det koster ikke noget at kontakte os, når du har overvejelser omkring dit tag. Vi vil gerne være dem, der hjælper dig i mål, med den bedste løsning. Så uanset om du overvejer en renovering eller et helt nyt tag med tagpap eller et grønt tag, står vi klar med råd, vejledning og tilbudsgivning.

EKSPERTER I

NYT TAG

RENOVERING

VEDLIGEHOLD

SOLCELLER

GRØNT TAG

PHØNIX TAG København-Nordsjælland A/S · Lejrevej 5 · Kirke Værløse · 3500 Værløse
Tlf. 43 66 21 00 · kobenhavn@phonixtag.dk · phonixtag.dk

BMW Service v/Jan Neumann

Motorcykelværksted i RØDOVRE

Damhus Boulevard 55 • 2610 RØDOVRE

Tlf.: 36 72 49 67

bmw-service-jan-neumann.business.site

Åbningstider:

man: 07.00–17.00

tir: 07.00–17.00

ons: 07.00–17.00

tor: 07.00–17.00

fre: 07.00–17.00

lør: Lukket

søn: Lukket

Microgreb booster din sundhed

Små greb med store gevinster

Vi skal leve og nyde livet, men det
forudsætter, at vi forkæler vores krop
med det, den har brug for.

(Jytte Bille 73 år)

Livsstilsguide og founder af STAI

Smilet - det rene sundhedseleksir:

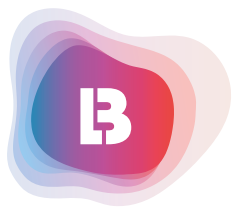
- Start dagen med at smile til dig selv og mærk glæden
- Smil til dem du møder og oplev den positive stemning
- Smil påvirker humøret, energien og vores generelle velvære

Smilet har kun fordele:

- Det virker
- Det smitter
- Det er helt uden bivirkninger 😊

STAI®

LIVING BETTER

www.livingbetter.dk

Kvalitetsbevidst murer i Aarhus og omegn til:
FACADERENOVERING • BADEVÆRELSE • FLISEARBEJDE

MURERFIRMAET HAGELQUIST APS

Alt i fliser og klinker

Murerfirmaet Hagelquist ApS • Tybjergvej 25 • 8382 Hinnerup
Tlf. 23 63 87 83 • thomas@mfhaps.dk • mfhaps.dk

Din seriøse samarbejdspartner

Bette Sines Vej 2 • 7500 Holstebro
Tlf. 60 55 75 91 • Mail: Lars@lbteknik.dk
www.lbteknik.dk

Niels Peter Jensen • Tlf. 20 15 27 51 • CVR 35 63 71 76

Lintrupvej 40, 6600 Lintrup
info@lintrupskovservice.dk
www.fredeandersen-maskinstation.dk

BEGRAVELSESSERVICE

ANDERSEN & WACKER

Din lokale bedemand

22 53 30 06

28 60 95 47

by
Kalstad

QUALITY IN DESIGN

Industrielt møbeldesign og indretningsløsninger | By Kalstad i Ringsted

Lergravsvej 38 • 4100 Ringsted
Telefon: 2857 2512 • design@bykalstad.dk
www.bykalstad.dk

FL SportMarketing

Agerbakken 21 • 8362 Hørning • Tlf. 7022 1870 • fl@flreklame.dk

TÆNK ANDERLEDES

SPAR BÅDE TID OG PENGE PÅ DIT FORENINGSBLAD

Mangler du et foreningsblad, eller har du allerede ansvaret for et, kan vi tilbyde at løfte opgaven med produktionen. Et foreningsblad er ofte det vigtigste bindeled mellem forening og medlemmer.

Vi har mange års erfaring i produktion af foreningsblade, og kan være behjælpelige med layout, tryk, distribution og eventuelt annoncesalg til hel eller delvis finansiering af bladet.

Vi kan også altid give et godt tilbud på dine øvrige trykgaver, f.eks. programmer, billetter, plakater, flyers og visitkort.

Kontakt os for en uforpligtende snak, vi deler gerne ud af vores erfaring...

FL SportMarketing · Agerbakken 21 · 8362 Hørning · fl@flreklame.dk · t. +45 7022 1870

Miljø godkendt ophug af alle type skibe og fartøjer.
Køb & Salg af nyt & brugt skibsdstyr

Smedegaarden

Vikingkaj 5 • 6700 Esbjerg
Tlf. 75 12 88 88 • www.smedegaarden.net

Rådgivende arkitekt og ingeniørfirma. Tlf. 53 55 04 90

PAPKOPPER DK

Sankt Peders Stræde 2 • 4000 Roskilde • Tel.: 22 38 38 24
Mail: info@clay.dk • www.clay-skatterevision.dk

KORTERMANN-IT

Englandsvej 8 • 5700 Svendborg
Tlf. 70 300 330 • info@kortermann-it.dk
www.kortermann-it.dk

DAS

Karosseri A/S

Tlf. 44 84 84 85

Malerfirma
Peter Munck & Søn A/S

Lynghbyvej 415 • 2820 Gentofte

Tlf. 39 18 45 44
munck@munck-son.dk

PURUS AFLØB I FARVER

Fuldend dit eksklusive look

Har du indrettet dit badeværelse i eksklusive materialer og farver?
Så kan du fuldende looket med Purus Line PVD-riste i messing, kobber og sort. Fås i str. 15 x 15 cm og i længderne 800, 900 og 1000 mm.

Se mere på www.purus.dk eller
hør mere på telefon 4616 1919

PURUS

www.purus.dk

Skive Auto -
Sadelmagerforretning
Tlf. 30 95 66 77

v/ Egon Holm

Specialister i
loftsbeklædning/lydisolering

Komplet stoflager

Viborgvej 28
7800 Skive

www.skiveautosadelmager.dk

Undervisning og hjælp til dine særlige behov

SuB Enhed for
Specialundervisning
og Beskæftigelse

58 57 57 60

sub@slagelse.dk

sub.slagelse.dk

MHO-Co A/S
Havdigevej 39, 6700 Esbjerg
Tlf. 5370 4645
www.mho-co.dk

FANTASTISKE
LEGEPLADSER
FOR ALLE

MONSTRUM
ARTISTIC PLAYGROUNDS

Helle for fællesskab og udvikling
Efterskoleophold for sent udviklede unge

Kom og vær en del af vores fællesskab og mød nye venner.

Du møder en prøvfri skole med praktiske og kreative værksteder og hvor vi sammen har fokus på din personlige udvikling og livsglæde.

Læs meget mere om vores tilbud på:
www.efterskolenhelle.dk

 helle
for at komme videre

Instituttet
for Blinde og Svagsynede

EFTERÅRSKURSER 2025

Lær om Apple Watch, Windows-tilgængelighed, lysfølsomhed, AI og eXtended Reality (XR) og meget mere. Gratis kurser for dig med synsnedsættelse. Se listen og tilmeld dig via QR-koden nederst i højre hjørne.

Husk, at du altid kan ringe til vores hovednummer på 39 45 25 45, så hjælper vi dig videre.

